

Mida teha, kui on juhtunud tööõnnetus?

Juhendmaterjal

1. Teavita esimesel võimalusel tööandjat (nt otsest juhti, töödejuhatajat või töökeskkonnaspetsialisti) Sinuga juhtunud tööõnnetusest.

- Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval tööil, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal. Tööõnnetusena ei käsitata tervisekahjustust või surma, mis ei ole põhjuslikus seoses töötaja töö või töökeskkonnaga.
- Enam levinud tööõnnetused on põhjustatud kontrolli kaotamisest tööriista või seadme üle ning libisemisest, komistamisest ja kukkumisest. Tööõnnetuseks on näiteks tööriistaga kätte lõikamine, ümberkukkunud masina all jäämine, redelilt kukkumine jm.
- Kui Sinuga on juhtunud tööõnnetus, siis teavita sellest tööandjat eelistatult kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (nt e-kiri, sms). Saada teavitus esimesel võimalusel ning veendu, et tööandja on teavituse kätte saanud.

2. Ütle arstile, et tegemist oli tööõnnetusega ja veendu, et arst saadab tööõnnetuse teatise Tööinspeksioonile.

- Kui vajad arsti abi, pöördu viivitamatult perearsti poole, vajadusel mõne eriarsti poole, EMO-sse või kutsu kiirabi.
- Arst hindab, kas tegemist on kerge või raske tööõnnetusega ning kas on vaja määrata ajutine töövõimetus. Ajutise töövõimetus ja raske kehavigastusega lõppenud tööõnnetuse korral saadab arst [tööõnnetuse teatise](#) Tööinspeksioonile, kes omakorda teavitab sellest tööandjat.
- Surma korral teavitab tööandja politseid ja Tööinspeksiooni ning arst [saadab tööõnnetuse teatise](#) Tööinspeksioonile. Politsei teavitab tööõnnetuses hukkunud inimese lähedasi.

3. Veendu, et tööandja teavitab Sind tööõnnetuse uurimistulemustest.

- Tööandja registreerib ja uurib kõiki tööõnnetusi 10 tööpäeva jooksul pärast tööõnnetuse toimumist. Tööandja peab uurima nii neid õnnetusi, mis lõpevad raske kehavigastusega kui ka kergeid tööõnnetusi, mis ei vaja arsti abi (nt kerged pindmised sisselõiked vms).
- Tööõnnetuse uurimise käigus selgitatakse välja:
 - tööõnnetuse asjaolud;
 - tööõnnetuse põhjused;
 - abinõud, kuidas edaspidi sarnaseid tööõnnetusi vältida.
- Tööandja registreerib tööõnnetuse asjaolud, põhjused ja tööõnnetuse vältimise abinõud ning teavitab nendest tööõnnetuses kannatanud töötajat.
- Ajutise töövõimetus, raske kehavigastuse ja surmaga lõppenud tööõnnetuse korral koostab tööandja [tööõnnetuse raporti](#) ning edastab selle töötajale ja Tööinspeksioonile.
- Kui Sul on kahtlus, et tööandja ei uuri Sinuga juhtunud tööõnnetust või Sa ei ole nõus tööandja läbi viidud uurimisega, siis pöördu oma otsese juhi, ettevõtte töökeskkonnaspetsialisti, töökeskkonnavoliniku või mõne muu töötajate esindaja (usaldusisik, ametiühing) poole. Vajadusel pöördu Tööinspeksiooni poole.

- Vajaduse korral, lähtudes tööõnnetuse asjaoludest, võib tööõnnetust uurida ka Tööinspektsioon, kes esitab omapoolse uurimiskokkuvõtte töötajale ja tööandjale.

4. Tööõnnetuse korral on Sul õigus riigilt saada hüvitisi ja teenuseid.

- Ajutise töövõimetuse korral (ehk haiguslehel olles) maksab Haigekassa haigushüvitist alates 2. päevast 100% maksimaalselt kuni 182 päeva juhul, kui ajutise töövõimetuse põhjus on tööõnnetus või selle tüsistus. Täpsemat infot saab [haigekassa kodulehelt](#).
- Haigekassa maksab raviteenuste (pere- ja eriarstiabi, haiglaravi jm) ja retseptiravimite eest samamoodi nagu tavahaigestumise korral. Täpsemat infot saab [haigekassa kodulehelt](#).
- Töötukassa maksab töövõimetoetust, kui on tuvastatud osaline või puuduv töövõime. Täpsemat infot saab [töötukassa kodulehelt](#).

Kui tunned, et Sinu töövõime on vähenenud, pöördu töövõime hindamiseks töötukassasse. Töötukassa tuvastab töövõime hindamise käigus, kas Sul on osaline töövõime, puuduv töövõime või töövõime ei ole vähenenud. Töövõime hindamise kohta vaata täpsemalt [töötukassa kodulehelt](#).

- Töötukassa pakub tööalast rehabilitatsiooniteenust töötamise jätkamiseks või tööle asumiseks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm) ja tööturuteenuseid (nt karjäärinõustamine, koolitused jms). Täpsemat infot saab [töötukassa kodulehelt](#).
- Sotsiaalkindlustusamet pakub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust igapäevaelus toimetulekuks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm). Täpsemat infot saab [sotsiaalkindlustusameti kodulehelt](#).
- Sotsiaalkindlustusamet maksab tööõnnetuse tagajärjel hukkunud inimese ülalpeetavale toitjakaotuspensioni. Täpsemat infot saab [sotsiaalkindlustusameti kodulehelt](#).

5. Kui Sul on tööõnnetuse tõttu tekkinud kahju, pöördu kahjuhüvitise saamiseks tööandja poole.

- Pöördu tööandja poole kahjuhüvitise nõudega, kui Sul on tööõnnetuse tõttu tekkinud kahju, näiteks:
 - Sinu sissetulek on langenud, kuna Sa ei saa enam jätkata töötamist samal töökohal või mõnel muul Sinu võimetele, kogemustele ja oskustele vastaval töökohal ja Sinu töötasu on seetõttu madalam, või Sa ei saa enam üldse töötamist jätkata. Samas, kui Sul oleks mõistliku ümberõppega võimalik sissetuleku tase säilitada, aga Sa jätab selle võimaluse kasutamata, siis ei pruugi sissetuleku langus olla (täies ulatuses) hüvitatav;
 - Sul on täiendavad kulud näiteks ravimitele, raviteenustele, taastusravile, abivahenditele vms ja riik ei hüvita neid kulusid.
- Kahju, mida tööandja võib olla kohustatud hüvitama, on järgmine:
 - tööõnnetuse tõttu tekkinud põhjendatud kulud, sealhulgas vajaduste suurenemisest tekkinud kulud, ning täielikust või osalisest töövõimetusest tekkinud kahju, sealhulgas sissetulekute vähenemisest ja edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju;
 - surma korral eelkõige mõistlikud matusekulud, samuti surma põhjustanud tervisekahjustuse või kehavigastuse mõistlikud ravikulud ning kahjustatud isiku vahepealsest töövõimetusest tekkinud kahju. Samuti tuleb maksta hüvitist kannatanu ülalpeetavale;
 - mittevahaline kahju, mis hõlmab eelkõige füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi. Tööandja võib olla kohustatud maksma mõistlikku hüvitist, kui tööõnnetuses kannatanu tõendab füüsilise ja hingelise valu või kannatuste ilmnenemist.

- Tööandjalt kahjuhüvitise saamiseks esita tööandjale konkreetne hüvitise summa, mida soovid saada tööõnnetusest tingitud kulude katteks kas regulaarsete maksete või ühekordse väljamaksena.
- Lisaks kahjuhüvitise nõudele esita tööandjale ka tõendid kahju tekkimise ja tekkinud kahju suuruse kohta. Tõenditeks võivad olla näiteks:
 - arsti teatis tööõnnetuse toimumise kohta;
 - tööõnnetuse raport;
 - töötukassa töövõime hindamise otsus osalise või puuduva töövõime kohta;
 - tõendid sissetuleku vähenemise kohta (nt töötasu tõendid enne ja pärast tööõnnetuse toimumist);
 - tõendid täiendavate kulude kohta, mida haigekassa ei hüvita, nt arsti tõend ravimite, raviteenuste, abivahendite jm vajaduse kohta ning kuludokumendid (nt ostutšekid);
 - ekspertarsti arvamus tööõnnetuse tõttu vähenenud töövõime ulatuse kohta. Näiteks on Sul võimalik pöörduda ekspertarsti arvamuse saamiseks Sotsiaalkindlustusameti poole, saates e-kirja kahjuhuvitised@sotsiaalkindlustusamet.ee.
- Veendu, et tööandja vastaks Sinu esitatud kahjuhüvitise nõudmisele. Töötaja ja tööandja peavad omavahel läbi rääkima ja kokku leppima kahjuhüvitise maksmise tingimustes.
- Lepi tööandjaga kokku eelkõige järgmistes kahjuhüvitise maksmise põhimõtetes:
 - millised kahjud tuleb hüvitada (nt sissetuleku vähenemine, ravimite, taastusravi, abivahendite vms kulud);
 - kui suur on hüvitis. Hüvitise suuruse arvutamisel võib eeskujuks võtta näiteks [sotsiaalkindlustusameti kasutatava meetoodika](#);
 - kui sageli hüvitist makstakse (nt iga kuu, ühekordne väljamakse vms);
 - kui pikalt hüvitist makstakse (nt tähtajatult, kuni on tuvastatav töövõime vähenemine vms);
 - kas hüvitist arvutatakse mingitel tingimustel ümber (nt kui muutub töötaja tervises seisund, muutub sissetuleku suurus, kulud suurenevad või vähenevad vms);
 - kas hüvitist indekseeritakse ehk kas hüvitise summat suurendatakse iga aasta näiteks tulenevalt hinnatõusust või majanduskasvust.
- Sõlmi tööandjaga kahjuhüvitise maksmise kokkulepe kirjalikult.

6. Kui Sa ei jõua tööandjaga kahjuhüvitise maksmises kokkuleppele, on Sul õigus pöörduda kahjuhüvitise nõudega tööandja vastu kohtusse.

- Pöördu kahjunõudega kohtusse õigel ajal. Kehavigastuse tekitamisest või tervise kahjustamisest tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat ajast, mil õigustatud isik kahjust ja kahju hüvitamiseks kohustatud isikust teada sai või pidi teada saama, kuid nõuded aeguvad igal juhul hiljemalt 30 aasta jooksul, arvates kahju põhjustanud teo tegemisest või sündmuse toimumisest.
- Kohtusse pöördumiseks koosta [hagiavaldus](#) ja esita see maakohtule. Maakohtuid on neli (Harju, Pärnu, Tartu ja Viru) ja neil on kohtumajad igas maakonnakeskuses. Hagi tuleb reeglina esitada kohtule, mille tööpiirkonnas on tööandja asukoht. Töötajal on aga kahjuhüvitise nõude esitamisel valikuid rohkem. Töötaja võib töölepingust tuleneva hagi esitada ka oma elukoha või töötamise koha järgi. Õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise hagi võib esitada ka kahju tekitanud teo toimepaneku või kahju tekitanud sündmuse toimumise koha või kahju tekkimise koha järgi.
- Kohtule esitatavas hagiavalduses on vaja kirjeldada muu hulgas:
 - kellelt nõutakse – tööandja;
 - hagi ese ehk mida nõutakse – varalise kahju hüvitis ja/või mittevaralise kahju hüvitis;
 - hagi aluseks olevad faktilised asjaolud ehk põhjus, miks kohtu poole pöördatakse – nt tööandja süül juhtus tööõnnetus, millega kaasnes raske kehavigastus ja tekkis varaline kahju;
 - millised tõendid kinnitavad hagi aluseks olevaid asjaolusid, viidates konkreetset, millist asjaolu millise tõendiga soovitakse tõendada – varalist kahju on võimalik tõendada näiteks arsti tõendiga töövõime vähenemise kohta, tõenditega sissetuleku vähenemise ja/või

täiendavate kulude kohta ravimitele, raviteenustele, abivahenditele, vms tõenditega; mittevaralise kahju tõendamiseks tuleb kirjeldada, milles kahju seisneb.

- Hagiavalduse koostamise kohta vaata täpsemat infot <https://www.kohus.ee/et/kohtusse-poordumine/tsiviilasjad>.
- Kehavigastuse või muu terviserikkega, samuti toitja surmaga tekitatud kahju hüvitamise hagi läbivaatamine on riigilõivuvaba.
- Enne kohtusse pöördumist küsi võimaluse korral õigusnõu.
 - Nõu võid küsida näiteks [Kutsehaigete Liidust](#) või Eesti Õigusbüroost <https://v1.juristaitab.ee/>
 - Vähekindlustatud inimestel on võimalik taotleda õigusteenuse osutamist riigi kulul ehk riigi õigusabi. Täpsemat infot saab siit: <http://www.riigioigusabi.ee/>

7. Kui tööõnnetuse põhjustanud tööandja on likvideeritud, siis pöördu kahjuhüvitise saamiseks Sotsiaalkindlustusameti poole.

- Kui Sinu tööandja enam ei tegutse (ettevõtte on õigusjärglaseta likvideeritud), maksab kahjuhüvitist Sotsiaalkindlustusamet. Seda, kas tööandja on õigusjärglaseta likvideeritud, saab kontrollida näiteks [äriregistrist](#) (saab infot, kas ettevõtte tegutseb või mitte) ja [ametlikest teadaannetest](#) (leiab infot, kas ettevõttel on õigusjärglane). Kui Sa tead ettevõtte registrikoodi, siis tee päring registrikoodi, mitte ainult nime alusel, kuna nii on tööandja võimalik üles leida ka pärast ärinime muutust või ühinemist-jagunemist.
- Sotsiaalkindlustusamet hüvitab varalise kahju, kui Töötukassa on tuvastanud osalise või puuduva töövõime ning töövõime vähenemine on põhjustatud tööõnnetusest. Vanaduspensioniealistel inimestel hindab töövõime kaotuse ulatust Sotsiaalkindlustusamet.
- Sotsiaalkindlustusamet maksab inimesele:
 - sissetuleku vähenemisest tingitud kahjuhüvitist;
 - täiendavat ravikulude hüvitist;
 - toitja kaotusest tingitud kahjuhüvitist.
- Kahjuhüvitise saamiseks tuleb esitada [avaldus](#) Sotsiaalkindlustusametile. Täpsemat infot saab [Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt](#).

Täiendavat infot saab:

- [Tööinspeksiooni](#) nõustamistelefonilt 640 6000 või e-kirja teel jurist@ti.ee
- [Sotsiaalkindlustusametist](#)
- [Eesti Kutsehaigete Liidust](#)
- [Tööelu portaalist](#)
- www.kohus.ee
- www.juristaitab.ee